

PÁZMÁNY BÖLCS-ÉSZ

• ORSZÁGOS TANULMÁNYI VERSENY •

TÖRTÉNELEM

2020/2021. I. forduló
írásbeli teszt (munkapéldány)

Online kitöltendő:

<https://forms.gle/tAnk2vXtUfsiqfwO7>

határidő: 2020. október 30.

Kedves Versenyző!

A Pázmány Bölcs-Ész Tanulmányi Verseny történelem szaktárgyi részének feladatai idén elsősorban a trianoni békediktátum száz éves évfordulójához, illetve a mindenkit érintő korona vírus miatt a történelem nagy világjárványaihoz kapcsolódnak. Úgy véljük, hogy mindkét nagy témakör aktualitása, a közbeszédben, a különböző médiumokban való tematizáltsága jó alapot és kellő motiváltságot nyújt a versenyzők számára, hogy kis utánajárással, gondolkodással, a megszerzett ismeretek rendszerezésével szép eredményeket érjenek el a vetélkedő egyes fordulón.

A felkészüléshez a közoktatásban használt tankönyvek mellett történelmi monográfiák, tanulmánykötetek, szakfolyóiratok, forráskiadások, történelmi szöveggyűjtemények, valamint a világhálón található különböző történelmi tárgyú szakmai portálok használata ajánlott. Szakirodalomként a Wikipédia, valamint kétes hitelességű honlapok feltüntetése nem elfogadott. A verseny két írásbeli előválogatóján az elmúlt évek feladatlapjaihoz hasonlóan olyan kérdésekre is választ várunk, amelyek a szóbeli döntőre való felkészülést segítik.

A továbbjutóktól a szóbeli döntőre majd egy, az alábbi témakörökből elkészítendő **12 percnyi** időtartamú kiselőadást (referátumot) várunk.

- 1. A magyar vagy az egyetemes történelem egy szabadon választott békekötésének, békeszerződésének bemutatása, amely tartalmazhatja az adott béke előzményeinek, a békéhez kapcsolódó tárgyalásoknak, a tárgyalófelek érdekeinek, céljainak, azok megvalósulásának, valamint az adott béke lényeges pontjainak és következményeinek vázlatos ismertetését.*
- 2. A trianoni békediktátum hatása a Kárpát-medence demográfiájára, népesedési viszonyaira a 20. század végéig.*
- 3. Egy szabadon választott nemzetiség politikai és kulturális törekvéseinek, akcióinak ismertetése a dualizmus időszakából. Az előadás során ki lehet térni a többségi társadalom reakcióira is. A korabeli Osztrák-Magyar Monarchia teljes területéről lehet választani nemzetiséget, így többek között például az olasz, cseh, lengyel vagy akár osztrák-német etnikumokat is.*
- 4. Egy szabadon választott trianoni utódállamban a magyarság körülményeinek változásai, életlehetőségei a két világháború közötti időszakban.*
- 5. Személyes Trianon. A trianoni diktátum hatása az előadó felmenőinek életére. A 20. század első ötven évének megélt története a családtagok szemszögéből.*
- 6. Egy szabadon választott világjárvány hatásának bemutatása a Kárpát-medence történelemének alakulására. A világjárványok közül választható az antoninusi-járvány, a pestis, a kolera vagy a spanyolnátha egyaránt.*

Ez a letölthető feladatlap munkapéldány, a véglegesnek szánt válaszokat a fent megadott link alatt található on-line felületen keresztül kérjük beküldeni a verseny zsűrijének.

Jó munkát, eredményes versenyzést kívánunk!

A szervezők

1. Továbbjutás esetén melyik témakörben készítené szívesen kiselőadást? (Nem a pontos címre, hanem egyelőre a témakörre vagyunk kíváncsiak.) [1p]

2. Gyűjtsön szakirodalmat (könyv és folyóiratcikk címeket) és forrásokat, amelyek a választott témakör kidolgozásához nyújthatnak segítséget! Legalább öt mű szerzőjét és címét tüntesse fel! [5p]

3. Fogalmazzon meg előzetesen két-három olyan kérdést, amelyekre a tervezett kiselőadása választ adhat! [4p]

T E S Z T K É R D É S E K

4. Melyik egyezményeket, békéket kötötték az alábbi években? [8p]

- a) 1606
- b) 1711
- c) 1538
- d) 1739
- e) 1699
- f) 1568
- g) 1621/22
- h) 1718

5. A történelem folyamán a magyar királyok számos alkalommal kötöttek békeszerződést. Az uralkodó neve előtt lévő számmal jelölje meg a hozzá tartozó békeszerződést! [6p]

1) I. Ferdinánd 2) III. Ferdinánd 3) III. Károly 4) Mária Terézia 5) I. Ferenc 6) Ferenc József

	<i>Pozsonyi béke</i>
	<i>Belgrádi béke</i>
	<i>Aacheni béke</i>
	<i>Ágostai vallásbéke</i>
	<i>Prágai béke</i>
	<i>Vesztfáliai béke</i>

6. a) Adja meg az alábbi települések mai hivatalos nevét! [6p]

b) Melyik a kakukktojás közülük, miért? [2p]

- a) Fiume
- b) Lemberg
- c) Boroszló
- d) Dicsőszentmárton
- e) Szakolca
- f) Fehértemplom

7. Az alábbi személyek közül ki a kakukktojás? [2p]

- a) Prónay Pál
- b) Lehár Antal
- c) Ostenburg-Moravek Gyula
- d) Böhm Vilmos
- e) Héjjas Iván

8. a) Kinek az életrajzából idéztünk? [2p]

b) Politikájának mely elemei vetnek árnyékot megítélésére? [2p]

c) Életművéből mit tart a leginkább elismerésre méltónak? [2p]

1920. július 25-én kapott miniszterelnöki kinevezést. Politikai tevékenysége mellett földrajztudósként is elismerést szerzett.

9. Adja meg az alábbi meghatározásokhoz tartozó fogalmat! [4p]

a) A hagyományos uralkodócsaládok törvényes trónöröklési jogának támogatója a

b): olyan mozgalom, mely történeti, jogi vagy etnikai alapon területi igényeket szándékozik érvényesíteni. Először Olaszországban jelent meg. A kifejezést a Trianon ellen tiltakozókra is alkalmazták.

10. Válassza ki a helyes megoldást! Az Etelközi Szövetség..... [2p]

- a) -et a honfoglaló törzsek kötötték a kárpát-medence elfoglalása előtt.
- b) a moldvai (régebbi nevén etelközi) csángó-magyarok érdekvédelmi egyesülete volt.
- c) a két világháború között Magyarországon működő titkos társaság volt.
- d) az 50-es években létrejött antikommunista ellenállási mozgalom volt.

11. Soroljon fel három olyan regényt, amelyek cselekménye a trianoni diktátumban elszakított területeken játszódik! [6p]

12. Az alábbiakban kortárs könnyűzenei művekből származó történelmi tárgyú idézeteket olvashat. Válaszoljon röviden a szemelvényekhez kapcsolódó kérdésekre! [6p]

- a) Melyik történelmi korszakra utal az alábbi idézet?

*Sopánkodva romantikusan ömlik el a keserédes,
Drága országú satíra itt vagy te be se népes.
Ahogy kommunizusból váltott át a tragikomikum,
Cserélgetjük a kormányt a Trabi kombinkon.*

- b) Melyik városban és ki alapította az említett egyetemet?

*Anno Sopianae! Az Úr évében egy-három-hat-hét,
A sötét középkornak az egyetem vette át a helyét.*

- c) Melyik merényletre utal az idézet?

*Tizennégy, nullahat, huszonnyolc: merénylet
A nemzetközi helyzet kemény lett.*

- d) Mikor volt az esemény, amelyre az idézet utal (év, hónap, nap)?

*Többszörös a török túljelentkezése.
Nemesek kétségbe- és mocsárba esése.*

- e) Ki az a „Boni”? Ki az a „Fecó”?

- f) Mi történt Győrnél?

*Boni és Fecó többször kaptak hajba,
Győrnél például, Fecó került bajba.*

**13. Soroljon fel öt-hat érvet annak alátámasztására, hogy az Osztrák-Magyar Monarchiát a többi korabeli állammal összehasonlítva NEM nevezhetjük joggal és indokoltan a „népek börtönének”!
[6p]**

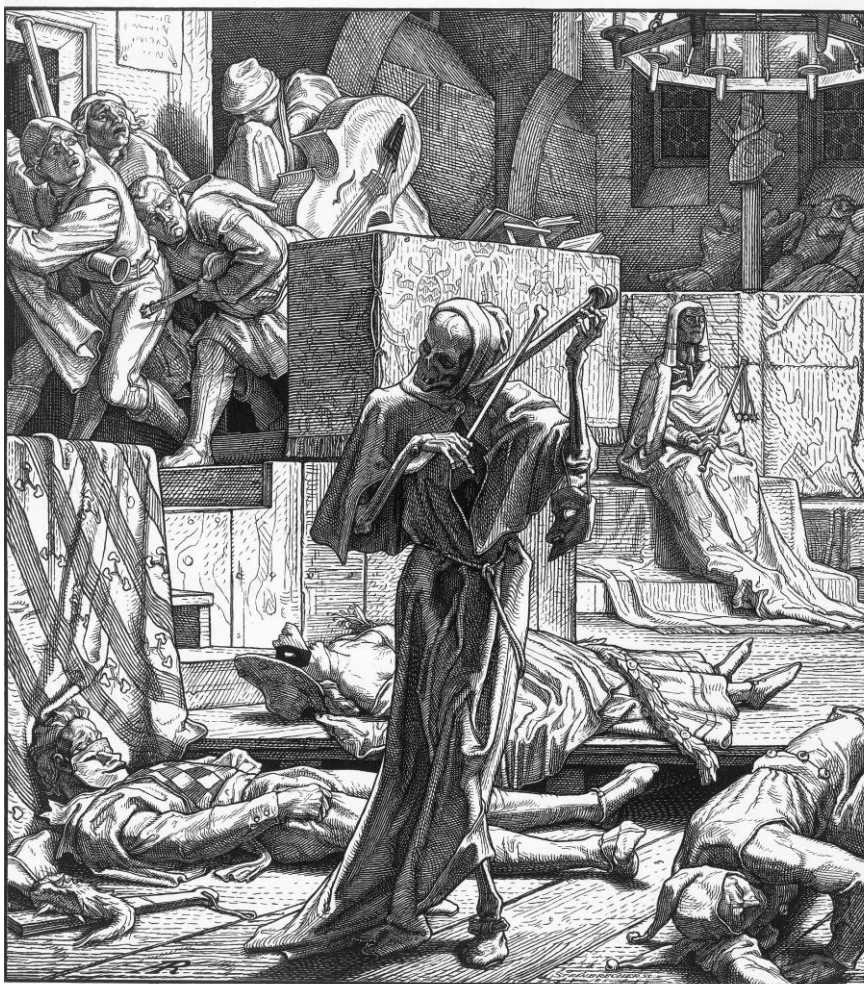
14. Döntse el, hogy az alábbi állítások közül melyik igaz és melyik hamis! [4p]

Segítség: <https://mult-kor.hu/vegleg-megtrte-a-romai-birodalmat-a-15-even-at-dulo-antoninusi-jarvany-20200417>

- a) Az antoninusi-járvány Kr. e. 166-ban kezdte pusztítani a Római Birodalom lakosságát.
- b) A Szeleukeia városát ostromló római sereg tagjai hurcolták szét a betegséget szerte a birodalomba.
- c) A rejtélyes betegség áldozata lett Hadrianus és Marcus Aurelius császár egyaránt.
- d) A járvány által okozott belső válság a korai kereszténység népszerűtlenségét idézte elő.

15. Az alábbi kép egy Franciaországban, 1831-ben kirobbant járványt jelenít meg.

A korabeli leírás szerint: „veszélyesebb, mint a pestis, mivel minden időjárási körülmények között terjed, megmérgezi a levegőt és a szelekkel terjed.” [4p]

- a) Melyik járványról van szó?
- b) Hogyan próbáltak védekezni a járvány ellen?